

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
Жоғары оқу орнына дейінгі білім беру факультеті
Жоғары оқу орнына дейінгі дайындық кафедрасы

КУа1 1101 Қазақ тілі (Грамматика, жазылым)

005

Семестр: 2
Кредит: 9
Оқу формасы: күндізгі

Алматы, 2025

Пәннің қорытынды емтихан бағдарламасын құрастырған – аға оқытушы А.М.Какенова
Жоғары оқу орнына дейінгі дайындық кафедрасының мәжілісінде қарастырылған және
ұсынылған.

« 04 » 12 2025 ж. №4 Хаттама

Кафедра меңгерушісі Н.Б.Тәуекелов

КІРІСПЕ

«Қазақ тілі» оқу курсы барысында шетелден келген қандас тыңдаушылардың пән деген қызығушылығы оятып мен функциональдық сауаттылығын қалыптастырып және дамытады. Қазақ тілінің дыбыстық ерекшелігін жүйелі түрде буынға ұластырып, одан орфография мен орфоэпия заңдылықтарының қағидаларын меңгереді, оқу және қажет болған жағдайда ресми-іскери қарым-қатынаста сөйлесе білуге, оған тән ерекшеліктерді жүйелі түрде қабылдай алу, түсіну алу дағдыларын меңгертеді. Өртүрлі тілдік жағдаятта қарым-қатынас жағдайына сәйкес ақпарат сұрауға және хабарлауға, қатысушылардың іс-әрекеттеріне баға беруге, таным мен қарым-қатынас жағдайында әңгімелескен адамға әсер ету құралы ретінде ақпаратты пайдалануға қабілетті болады. Қазақ тілі грамматикасын меңгертуге дағдыландырады, лексикалық сөздік қорын дамыта отырып функциональдық сауаттылық дағдысын қалыптастырады. Оқу үдерісінде мәтінмен жұмыс жасай білуге дағдыланады, мәтінге сұрақ қоя білуді үйренеді, мәтіннен негізгі идеяны тауып, мәтінге сүйеніп диалог құрастыра білуге дағдыланады, мәтіннен түсінгеніне сүйеніп, ой қорыта білуге, мәтіннің мазмұны мен құрылымына қатысты берілген тест тапсырмаларын орындайды, алған білімін практикада қолдануға, жазбаша шығармаларды, әссе жазуға дағдыланады. Грамматикалық талдау дағдысын дамыта отырып, сауатты әрі көркем жаза алады. Сонымен қатар әр білім алушының индивидуальдық қабілеттеріне назар аударылып, тыңдаушының өзіндік жеке білім дамыту жобасы бойынша ізденуі қарастырылады.

«Қазақ тілі» (Тілдік бағдар: Фонетика, Лексика, Грамматика, Оқылым, Айттылым, Жазылым, Тыңдалым. Мәтін, мәтінмен жұмыс) курсының мақсаты:

Қандас тыңдаушыларды Қазақстан Республикасының Жоғарғы оқу орындарына оқуға түсу үшін оқу сауаттылығы пәні бойынша кешенді тест сынағын тапсыруға дайындау.

«Оқу сауаттылығы» (Тілдік бағдар: Фонетика, Лексика, Грамматика, Оқылым, Айттылым, Жазылым, Тыңдалым. Мәтін, мәтінмен жұмыс) курсының міндеттері:

- Білім алушы бойындағы шығармашылық қабілеттерді ашып және оны дамыта алады;
- Мәтін бойынша жеңіл және күрделі сұрақтар құрастыра алады, мәтіннен алған жаңа ақпаратты сұрыптай алуға дағдыландыру;
- Түрлі тапсырмаларды орындауда қолдана алады, мәтін идеясын өмірмен байланыстыра алады, рефлексия жасап ой қорыта алу дағдысын қалыптастыру.
- Теориялық ережелерді мәтін мазмұнынан екшей отырып, жинақтау, түсіндіру, нәтижені сұрыптау үдерістерін жүзеге асыра алуы менгерту;
- Оқу барысында нақты шешімдер қабылдай білу, презентациялар жасап, ой түйіндеуге қабілетті бола алу қасиетін дамыту;
- Мәтіннің әрбір бөліктерін, қорытындысын сипаттап бере алады, бөліктерге бөліп тұжырымдай алуға үйрету;
- Кәсіби қарым-қатынас жағдайына сәйкес ақпарат сұрай және хабарлай алу секілді тілдік қарым-қатынас әрекетін дамыту;
- Түрлі дереккөздерді пайдалана отырып, әңгімелескен адамды дәлелдер арқылы сендіре алуға дағдыландыру;
- Сөйлеу барысында сөйлеушінің мақсатын анықтай алады және прагматикалық талдау жасай алуы игерту;
- Мәтінмен дұрыс жұмыс жасау дағдыларын меңгерту және теориялық білім дағдыларын тәжірибеде дұрыс қолдана алу машықтарын қалыптастыру.

ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАНДЫ ӨТКІЗУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Ауызша емтихан: дәстүрлі-сұрақтарға жауаптар
Емтихан форматы-синхронды.
Ауызша емтихан өткізіледі: офлайн (бетке-бет жүздесу)
Емтиханның өткізілуін бақылау: оқытушы және емтихандық комиссия.
Ұзақтығы:
Дайындық уақыты – 20 минут.
Жауап беру уақыты - 15 минут.

Тыңдаушылар

1. Емтихан басталар алдында келесілерді орындауы керек:
    - өзімен бірге алып кіретін жеке басын куәландыратын құжатты дайындап қоюы қажет;
    - байланыс телефонын өшіруі және емтиханға кіргенде комиссияға өткізуі керек;
    - емтихан тапсыруға кіргеннен кейін емтихан сұрақтарына толықтай жауап беріп болмайынша аудиториядан шығып кетуге рұқсат етілмейтіндіктен барлық қажеттіліктерін (су алып кіру, дәрі ішу, т.с.с.) орындауы керек;
  2. Емтихан басталған кезде комиссия шақырған тыңдаушы өзінің жеке куәлігін көрсетеді.
  3. Тыңдаушылар емтихан билетін таңдау арқылы алады. Емтихан сұрақтары (билеттер) қағаз нұсқасында даярланады. Тыңдаушыларға емтихан сұрақтарына дайындалу үшін қажет болса таза ақ парақтар беріледі, яғни өзімен берге парақтар, қағаздар алып кіруге болмайды. Емтихан сұрақтарына дайындалуға 20 минут беріледі.
  4. Емтихан сұрақтарына дайындалуда шпаргалка, қандай-да болмасын байланыс құралдарын, т.с.с. көмекші құралдарды пайдалануға, басқа тұлғамен байланыс жасауға (сөйлесуге, сұрауға) тиым салынады. Емтихан қабылдаушыға бір ғана жағдайда жүгінуге болады: емтихан сұрағы түсініксіз болса, соны нақтылау үшін, грамматикалық қателіктер орын алса.
  5. Емтихан өткізілуі барысында аудиториядан шығып кетуге болмайды.
  6. Емтихан сұрақтарына жауап беру үшін әрбір тыңдаушыға 15 минут уақыт беріледі. Жауап емтихан билетінде көрсетілген сұраққа қатысты болуы керек.
  7. Жауап беріп болған соң тыңдаушы емтихан залынан шығады. Емтихан нәтижесі шығарылып, оны тыңдаушыларға естірту үшін емтихан залына шақырғанға дейін олардың емтихан залына кіріп-шығуына рұқсат етілмейді.
  8. Жауапты бағалау критерийлері:
    - жауаптың анықтығы, нақтылығы;
    - жауаптың түсінікті қарапайым тілмен баяндалуы;
    - жауаптың толықтығы;
    - жауап беруде қажет болған жағдайда тиісті құқықтық актінің нормасына сүйенуі, жауабын құқықтық норманы пайдалану арқылы негіздеуі
    - сұрақ бойынша жеке өзіндік пікірінің, көзқарасының болуы
- Білім алушы ағымдағы (АБ1 және АБ2) және қорытынды бақылаудан (ҚБ) оң баға алған жағдайда ғана пән бойынша қорытынды баға: Қорытынды баға= $(АБ1 \text{ және } АБ2)/3 \times 0,6 + (ҚБ \times 0,4)$ Формуласы бойынша есептеледі.
- Тыңдаушылардың оқу жетістіктері сандық эквиваленті бар халықаралық деңгейде қабылданған әріптік жүйеге сәйкес 100 баллдық шкала бойынша (оң бағалар «А»-дан төмен қарай «D»-ға дейін (100-50 және «қанағаттанарлықсыз» – «FX» (25-49), «F» (0-24) және дәстүрлі бағалау жүйесі бойынша белгіленеді. «FX» бағасы тек қорытынды емтихан үшін қойылады.
- «FX» (25-49) белгісіне сәйкес «қанағаттанарлықсыз» деген баға алған жағдайда, білім алушы оқу пәні/модулі бағдарламасын қайта өтпей, осы баға алынған аралық аттестациядан кейінгі «Incomplete» кезеңінде ақылы түрде қорытынды бақылауды қайта тапсыра алады.

«FX» қайта тапсыру кезінде «F» немесе «FX» бағасын алған жағдайда білім алушы ақылы негізде оқу пәніне/модуліне қайта жазылып, оқу сабақтарының барлық түріне қатысады, бағдарламаға сәйкес оқу жоспарының барлық түрлерін орындайды және қорытынды бақылауды қайта тапсырады.

«FX», «F» бағасымен емтиханды қайта тапсыру ақылы негізде бір рет қана рұқсат етіледі.

Егер білім алушы «Incomplete» кезеңінде «FX», «F» бағасын алса немесе емтихан тапсыруға келмесе, онда ақылы негізде пән бойынша оқу сабақтарының барлық түріне қайтадан қатысады, бағдарламаға сәйкес пән бойынша оқу жұмыстарының барлық түрлерін орындайды және қорытынды бақылауды тапсырады.

Бағалау шкаласы:

Әріптік жүйе бойынша баға	Сандық эквивалент	Баллдары (%-дық көрсеткіші)	Дәстүрлі жүйе бойынша баға
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	
B	3,0	80-84	Жақсы
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	Қанағаттанарлықсыз
FX	0,5	25-49	
F		0-24	

КОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУҒА ШЫҒАРЫЛАТЫН ОҚУ ТАҚЫРЫПТАРЫ:

Тақырып 1. Етістік. Етістіктің ерекшеліктері. Түбір және туынды етістік. Туынды етістіктердің жасалу жолдары. Етістіктен етістік жасайтын жұрнақтардың етіс түріне қатыстылығы. Дара және күрделі етістіктер. Күрделі етістіктің көп құрамдылығы. Біріккен етістіктер. Болымды және болымсыз етістіктер. Тұйық етістік, ерекшелігі /қимыл есімі/ Етістіктің құрылымдық түрленуін мәтін бөлімдерінен табу. Мәтін мазмұнындағы қалып етістіктердің қызметін ерекшелеу.

Тақырып 2. Мәтіннің құрылымы. Етістер: өздік етіс, өзгелік етіс. Олардың жасалу жолдарындағы көкейкестілік. Қимыл иесінің тұлғалану үдерісін мәтін арқылы баяндап, жеке сөйлемдерді жазып көрсету. Ырықсыз етіс пен ортақ етіс. Ырықсыз етіске тән басты белгі. Ортақ етіс қалпында түбірге айналған етістіктер. Келер шақ есімше және түрлері. Көсемше түрлері. Етістіктің негізгі екі фомасын мәтін мазмұны арқылы талдап, сөйлемдегі ой тиянақтауға әсерін оқшаулап беру. Көсемше формалы етістіктің үшінші жақта жіктелуіне назар аудартып, көсемшелік сипатты ерекшелеу.

Тақырып 3. Мәтіннің түрлері. Өңгімелеу, сипаттау, пайымдау. Есімше ерекшелігі, түрлері, өткен шақ есімше. Келер шақ есімше және түрлері. Етістіктің шақтары. Шақтардың жасалу жолдары. Мәтін мазмұнындағы шақ түрлерін ажырату. Мәтіннен алынған сөйлемдерді шақ түрлеріне өзгерту. Етістіктің райлары. Ашық және бұйрық рай. Түбір күйіндегі етістіктердегі рай түрі. Сұрақ қойылмайтын негізгі етістіктер. Оларды мәтін бойынша табу. Қалау және шартты райлар. Қалау райлы сөйлемдердің жақсыз болуы. Шартты райлы етістіктің тиянақсыз баяндауыштық сипаты. Етістіктің сөйлемдегі қызметі. Есімше тұлғалы етістіктердің сөйлем мүшесі болудағы белсенділігі. Көсемше тұлғалы етістіктердің сөйлем құрамындағы орны.

Тақырып 4. Үстеу. Негізгі және туынды үстеулер. Туынды үстеудің жасалуы. Үстеу қызмет

жасайтын сөз таптары. Үстеулердің мағыналық түрленуі. Етістікке тікелей қызмет көрсете алмайтын үстеу түрі. Мәтін құрамындағы үстеулердің қолданылу жиілігі. Үстеулердің сөйлемдегі басты қызметі. Мәтін бойынша тапсырмалар.

Тақырып 5. Мәтіннің негізгі ойы туралы жалпы сипат.

Негізгі ойды түсіндіру тәсілдері. Шылау сөздер. Түрлері. Септеулік шылаулар, ерекшеліктері, түрлері. Жалғаулық шылау, ерекшелігі, түрлері. Демеулік шылау, ерекшелігі, түрлері. Мәтін мазмұнындағы шылаулардың шылау түрлерінің қолданылу қызметі. Шылаулардың емлесі. Шылаулардың жұрнақ пен жалғауға түрленуі. Еліктеуіш сөздер. Дыбыстық еліктеуіштер, олардан жасалатын сөз таптары. Еліктеуіш сөздердің кезеңдік құбылысы. Еліктірмейтін еліктеуіштер.

Тақырып 6. Мәтіндегі ой бөліктері.

Бейнелеуіш сөздер. Ережеден тыс бейнелеуіштер. Еліктеуіштердің сөйлемдегі қызметі. Одағай сөздер, ерекшеліктері. Одағайдың түрлері. Одағайдың тыныс белгісі. Жекіру одағайдың тапшылығы. Одағайлардың варианттылығы. Модаль сөздер, ерекшелігі. Модаль сөзді баяндауыштар. Олардың мәтіндегі ой тұжырымдау сипаты. Ресми іс-қағаздар стилінде жазылған мәтінге талдау.

Тақырып 7. Оқылым. Мәтіннің стильдік ерекшелігін тану.

Сөз таптарын толық қайталау. Арнайы мәтіндегі сөйлемдерден сөз таптарының қолданылу жиілігін сараптау. Синтаксистің зерттеу нысаны. Синтаксистің үш саласы: сөз тіркесі синтаксисі, жай сөйлем синтаксисі, құрмалас сөйлем синтаксисі.

Тақырып 8. Айтылым, жазылым стратегиялары.

Сөз тіркесі. Сөз тіркесіне ұқсас конструкциялар. Тұрақты тіркес, күрделі сөз, түйдекті тіркес. Сөз тіркесінің негізгі белгілері. Сөздердің тіркесі қабілеттілігін анықтау.

Тақырып 9. Тыңдалым стратегиялары.

Сөз тіркесі сынарлары: бағынысқы, басынқы сынарлар. Есімді, етістікті сөз тіркестері. Жай, күрделі сөз тіркестері. Сөз тіркестерін мәтіннен басынқы сынарлары арқылы табу. Сөздердің тіркесу амалдары: Жалғаулар, шылаулар арқылы, орын тәртібі және интонация арқылы. Шылау арқылы байланысқан сөз тіркесінің сөйлемдегі қызметін ерекшелеу. Сөз тіркесінің байланысу түрлері. Қиыса және матаса байланысқан сөз тіркестері. Менгеріле байланысқан сөз тіркесі. Сөздердің байланысу түрлері мен тәсілдерін мәтін құрамынан толық менгеру.

Тақырып 10. Қабыса байланысқан сөз тіркесі. Жанаса байланысқан сөз тіркесі. Қабысу мен жанасуды ажыратудың басты белгілері. Сөйлем. Сөйлемнің негізгі белгілері. Сөйлемнің түрлері. Сөйлемнің айтылу мақсатына қарай бөлінуі. Хабарлы, сұраулы, лепті, бұйрықты сөйлемдер. Мәтіндегі сөйлемдердің айтылу мақсатына қарай жиілігі. Сұраулы сөйлемдердің жасалу жолдары. Жауап берілмейтін сұраулы сөйлемдер.

Тақырып 11. Бұйрықты, лепті сөйлемдердің ерекшеліктері. Формасы бұйрықты, мақсаты лепті сөйлемдер. Сөйлем және оның тыныс белгілері. Тыныс белгі мен интонация. Қос тыныс белгі қойылатын тұстар. Сөйлем мүшелері. Дара және күрделі мүшелер. Тұрлаулы және тұрлаусыз мүшелер. Сөйлем мүшелеріне ортақ белгілер. Бастауыш, сұрақтары, белгілері. Дара және күрделі бастауыш, бастауыш болатын сөз таптары.

Тақырып 12. Баяндауыш, ерекшелігі. Есім баяндауыш, етістікті баяндауыш. Дара және күрделі баяндауыштар. Сұрақ қойылмайтын баяндауыштар. Бастауыштан кейін қойылатын сызықша. Бастауыш пен баяндауыштың жақтық байланысы.

Тақырып 13. Сөйлемнің тұрлаусыз мүшелері. Толықтауыш, толықтауыш болатын сөз таптары. Тура және жанама толықтауыштар. Мәтіндегі шылау арқылы байланысқан сөз тіркесі сынарларының толықтауыштық қызметі. Пысықтауыш, пысықтауыш болатын сөз таптары. Пысықтауыштың түрлері. Анықтауыш, анықтауыш болатын сөз таптары, түрлері, ережелері. Мәтіндегі тұрлаусыз мүшелердің қолданылу жиілігі. Айқындауыш мүшелер, түрлері. Айқындауыш тың емлесі.

Тақырып 14. Сөйлемнің бірыңғай мүшелері. Жалпылауыш сөздер, тыныс белгілері. Синтаксистік талдау үлгілері. Сөйлем мүшелеріне жатпайтын сөздер, олардың сипаты. Оқшау сөздер. Одағай сөздердің тыныс белгілері. Қыстырма сөздер, олардың сөйлемдегі

қызметі. Қаратпа сөздер, тыныс белгілері

Тақырып 15. Жай сөлем синтаксисі.

Жай сөлемнің түрлері. Жақты және жақсыз сөйлемдер. Жалаң және жайылма сөйлемдер. Толымды және толымсыз сөйлемдер. Мәгін бойынша жай сөйлемдерді түрлендіру.

ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР:

Негізгі:

1. Исаев С.М., Қазақ тілі, Алматы – 2007;
2. Сауранбаев Н., Қазақ тілі, Алматы – 2000;
3. Салқынбай А., Қазіргі қазақ тілі, Алматы -2003;
4. Сағындықұлы Б., Қазіргі қазақ тілі. Лексикология, Алматы-2003;
5. Жүнісбек Ә., Қазақ фонетикасы, Алматы- 2009;
7. Қадырқұлов Қ.Ш., Қазақ тілін оқыту әдістемесі. Алматы «Қазақ университеті», 2018;
8. Наралиева Р.Т., Тойғанбекова М.Ш. Сұлтанова Б.М., Оқу сауаттылығы. Алматы «Қазақ университеті», 2019;

Қосымша әдебиеттер:

1. Жұбанов Қ., Қазақ тілі жөніндегі зерттеулер, Алматы – 2010;
2. Томанов М., Тіл тарихы туралы зерттеулер, Алматы – 2002;
3. Х.М. Кәрім, Диалектология мен қазақ әдеби тіл тарихы мәселелері, Алматы – 2001;
4. Кеңесбаев І., Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі, Алматы-1971;
5. Синонимдер сөздігі, Алматы – 2007.

Ғаламтор ресурстары:

1. kz.testing.kz;
2. https://ziatker.kz/docx/oqy_sayattylygy_boiynsa_test_suraqtary_27263.html;
3. https://testcenter.kz/upload/iblock/d2d/o_u-sauattyly_v.pdf;
4. bilimland.kz сайты.

Емтихан сұрақтарын құрастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар

Ауызша емтиханның мақсаты: пәнді оқу барысында қол жеткізілген оқу нәтижелерін көрсету; қалыптасқан дағдылар мен құзыреттіліктер; өз ойларын ауызша жеткізе білу, өз жауабын дәлелдей білу.

Тапсырманы орындаудан күтілетін нәтижелер:

Жазбаша емтиханның бір билетінде оқытылған курс бойынша оқу нәтижелерін анықтайтын және төменде сипатталған критерийлер бойынша бағаланатын 6 сұрақ бар. Олардың алғашқы үшеуі когнитивтік, екеуі функционалды, біреуі жүйелік компетенцияларды құрайды.

Билеттің бірінші сұрағы (когнитивтік): грамматикалық тапсырманы орындау кезінде зерттелген лексика-грамматикалық материалды білу және меңгеру. Білім алушы:

1. Ұсынылған сөздер тізімінен баяндау сөйлемдерін жасайды.
2. Осы шақта берілген монологиялық мәлімдемені оқып, оны өткен шақта өзгертеді.
3. Қою етістігін қажетті формада қолданады.

Билеттің екінші сұрағы (когнитивтік):

1. Төмендегі сөйлемдерді етістіктің түрлерімен оқиды және түрлендіреді.
2. Төмендегі сөздерден баяндау сөйлемдерін құрастырады.
3. Аудару етістігін қажетті формада қолданады.
4. Сөйлемдерді аяқтай алады.
5. Қажетті сөздерді енгізу арқылы сөйлемдерді оқиды.

Билеттің үшінші сұрағы (когнитивтік):

1. Сөйлемнің астындағы деректерді оқып, жекеше түрдегі сөздерді көпше түрімен ауыстыра алады.

2. «Себебі» одағымен берілген сөйлемдерді "сондықтан" одағына түрлендіреді.
3. Қажетті сөздерді енгізу арқылы сөйлемдерді оқиды.
4. Сөйлемнің астындағы деректерді оқып, жекеше түрдегі сөздерді көпше түрімен ауыстырады.
5. Қарапайым сөйлемді күрделі сөйлемге айналдыра алады.

Билеттің төртінші сұрағы (функционалды):

1. Төмендегі сөздермен сөйлемдер жасай алады.
2. Сөйлемдерді аяқтай алады.
3. Сөйлемнің астындағы деректерді оқып, жекеше түрдегі сөздерді көпше түрімен ауыстырады.
4. Қарапайым сөйлемді күрделі сөйлемге айналдыра алады.
5. Төмендегі сөздермен сөйлемдер жасай алады.
6. Сөйлемдерді аяқтай алады.

Билеттің бесінші сұрағы-келесі дағдыларды көрсетеді (функционалды):

1. Мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру.
2. Мәтінді мазмұндау.

Алтыншы сұрақ (жүйелік компетенция): тақырыптар бойынша өзіңіздің дайындалған мәлімдеменізді жасаңыз:

1. Менің өмірбаяным
2. Менің өмірімдегі Қазақстан
3. Мен бақытты адаммын және т.б.

Билеттің бірінші сұрағын тұжырымдау үлгісі (когнитивті):

1. Керекті сөздерді қойып келесі сөйлемдерді оқыңыз
2. Олар театрдың _____ орналасқан, саябақ _____ барады.
3. Кітап шкафа _____ сәре _____ тұр.

Билеттің екінші сұрағын тұжырымдау үлгісі (когнитивті):

1. Берілген сөздер арқылы олардың қайда болғаны туралы айтыңыз: кітапхана, университет, әуежай, аурухана, базар
- Сөйлеу, тыңдау, оқу сөздерін түрлендір:
- Мен
Сіз
Айдар
Олар

Билеттің үшінші сұрағын тұжырымдау үлгісі (когнитивті):

1. Тұру егістігін түрлендір
Ол Қазақстанда
Сіз Америкада
Мен Кореяда
Сен Ауғанстан
Сіздер Иран
2. Сөздерді тыңдаңыз көп болса, қалай атайсыз
Мынау, қолшатыр, гүл, дәрісхана, оқулық

Билеттің төртінші сұрағын тұжырымдау үлгісі (функционалды):

Мағынасы сәйкес сөйлемді табыңыз

1. Арман кеше кітапханаға барып кітап алды
2. Мұғалім үйге көп тапсырма берді
3. Мен жаңа қойылымға билет алдым
4. Мен қызыл әдемі көйлек сатып алдым
5. Түнде ауа райы суық болды

1. Ертең жылы киінемін
2. Келесі апта қонаққа барамын
3. Бүгін кітап оқиды
4. Ертең сабақ сұрайды
5. Жексенбі күні театрға барамын

Қалай ойлайсыз? Неге?

Сізге қандай адамдар ұнайды? Неге?

Адам бойындағы ең жаман қасиет? Неге?

Адам бойындағы жақсы қасиет? Неге?

Билеттің бесінші сұрағын тұжырымдау үлгісі (функционалды):

1. Мәтінді оқыңыз.

2. Сұрақтарға жауап беріңіз. Мысалдар: ол не туралы айтып жатыр? Неліктен ол осы жерде? Емтихан аяқталғаннан кейін ол не істемекші? Ол неге сол жерге барды? Егер сізде осындай жағдай болса, сіз не істер едіңіз?

3. Мәтіннің мазмұнын айтыңыз.

Билеттің алтыншы сұрағын тұжырымдау үлгісі (жүйелік компетенция):

4. «Менің сүйікті фильмім» тақырыбында монологиялық мәлімдеме жасаңыз

5. Сұрақтарға жауап беріңіз.

БАҒАЛАУ САЯСАТЫ
ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУДЫ КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ АЙДАРЫ
(стандартты ауызша формасы үшін) Платформа: Univer жүйесінде онлайн

Критерий	1-сұрақ		10 балл	
Когнитивті 1	10-7	3-7	0-3	0-5
Зат есімдердің, сын есімдердің, жеке, иелік және демонстрациялық есімдіктердің септік жүйесін жекеше және көше түрде қалай дұрыс қолдану керектігін біледі	Қарым-қатынас жағдайлары мен қарым-қатынас мақсаттарына сәйкес ауызша және жазбаша тілде дұрыс қолдану дағдылары бар екенін көрсетеді	Шектеулі көлемде ауызша және жазбаша тілде сөзжасам және сөзжасам дағдыларын білетіндігін көрсетеді	Тілдің лексика жүйелері мен ережелерін әлсіз білетіндігін көрсетеді	Лексикасының жүйесімен ережелерін өте нашар білетіндігін көрсетеді
Когнитивті 2	2-сұрақ		10-балл	
	10-7	3-7	0-3	0-5
Ұсынылған сөз тіркестерін, мәлімдемелерді, мәтіндерді грамматикалық тұрғыдан түсінуді біледі; ПП-ны СПП-ға айналыдыра алады	Берілген көлемдегі лексиканы толық білу; грамматикалық формаларды қолдана білу	Шектеулі көлемде Қателіктері бар грамматикалық формаларды қолдану мүмкіндігі	Кішігірім қателіктері бар грамматикалық формаларды қолдана білу әлсіз білім көрсетеді	Лексика мен сөз тіркестерін өте нашар білетіндігін көрсетеді
Когнитивті 3	3-сұрақ		10-балл	
Когнитивті №3.	10-7	3-7	0-3	0-5
Мәтінді оқи алады, ең бастысы, сұрақ-жауап үшін лексиканы қолдана алады	Дыбыстар мен буындарды бұрмалаусыз, өткізіп жіберусіз және ауыстырусыз, сөздерді қайталамай, стрессті дұрыс қоюсыз еркін оқуды көрсетеді	Жақсы фонетикалық және интонациялық тұрғыдан дұрыс оқуды көрсетеді	Кейбір кемшіліктері бар оқу техникасын көрсетеді және сұрақтар мен Жауаптар үшін лексиканы қолданады	Оқу дағдылары туралы білім қалыптаспағандығын көрсетеді
Функционалды 1	4-сұрақ		20 балл	
	15-20	10-15	5-10	0-5
Оқылған диалогтық немесе монологиялық мәлімдеме бойынша	Әдеби айтылымның негізгі ережелерін сақтауды, оқудың	Екпіннің дұрыс қойылуын, оқылған мазмұнын түсінуді жақсы көрсетеді.	Оқудың нашар түсінігін көрсетеді	Оқылған мазмұнның түсінбеушілігін көрсетеді.

сұрақтарды тұжырымдай алады және сұрақтарға жауап бере алады	мазмұнын түсінуді көрсетеді.			
Функционалды 2	5-сұрақ			25 балл
Функционалды №5. Тілдің грамматикалық нормаларын сақтай отырып, өз ойын білдіре алады	20-25 Тілдің грамматикасы, лексикасы және өз ойын А2 /B1/ B2 деңгейлерінде білдіру бойынша тамаша білімдерін көрсетеді.	15-20 Тілдің грамматикасы, лексикасы туралы жақсы білімдерін көрсетеді және өз ойларын А2 /B1/ B2 деңгейлерінде білдіреді.	10-15 Тілдің грамматикасы, лексикасы туралы әлсіз білімдерін көрсетеді және өз ойларын А2 /B1/ B2 деңгейлерінде білдіреді.	0-10 Лексика-грамматиканың қалыптаспауы, сондай-ақ өз ойларын А2/B1/B2 деңгейлерінде білдіруді көрсетеді.
Жүйелік 1	6-сұрақ			25 балл
Грамматикалық дағдыларды дұрыс қолдана отырып, тұтас мәлімдеме жасай алады	20-25 Тілдің грамматикалық нормаларына сәйкес тұтас тұжырым туралы өте жақсы білімді көрсетеді	15-20 Тілдің грамматикалық нормаларына сәйкес тұтас тұжырымның жақсы білімін көрсетеді	10-15 Тілдің грамматикалық нормаларына сәйкес тұтас тұжырымның әлсіз білімін көрсетеді	0-10 Тілдің грамматикалық нормаларына сәйкес тұтас тұжырымның қалыптаспауын көрсетеді

Қорытынды бағалауды есептеу формуласы: $BC1+BC2+BC3+BC4+BC5 = ҚБ$

Қорытынды бағалауды есептеу формуласы:

Қорытынды баға (ҚБ) = %1+%2+%3+%4+%5=ҚБ

мұндағы % - критерий бойынша тапсырманы орындау деңгейі,

К-критерийлердің жалпы саны.